

Rassenproef zaadvaste prei

Samenwerking tussen Werkgroep Eigen Zaden Telen en Inagro

Observatie-moment op Den Hogen Akker, Rolle De Bruyn

25 september 2013

Aanwezig: Rolle, Stefan (wassende maan) , Michiel van Poucke en Marie Stevens (het wij-veld) , Klaas Ysebaert (de hakboer) , schoonvader Jarno , Mieke Lateir (biosano), Hervé De Clercq (ILVO) , Johan Rapol (INAGRO) , Antoine De Paepe en de 2 tuinders plus Landwijzerstagiair van (de kollebloem), Louis De Bruyn en Greet van het (netwerk zelf zaden telen) ,

Verontschuldigd: Wim Schotsman (de kijfelaar) en Anouk Francis (Netwerk zelfzadentelen)

Dezelfde proef wordt herhaald op verschillende bedrijven: Den Hogen Akker, De Kollebloem, De Wassende Maan, De witte beek, het uylenbos en het Inagro proefstation.

Zaai: 30/3

Planten: begin juli

Voorvrucht bij Rolle: grasklaver , bemesting in het voorjaar: 170 eenheden rundermest en voor het planten: lavameel , basaltmeel en een hele lichte gave van stalmest (gepeperd om het met de woorden van Rolle te zeggen)

Algemeen staat het preibestand er goed bij. Door het gunstige weer in juli en augustus was er weinig ziektedruk en dit op bijna alle bedrijven. Recent nam de ziektedruk toe door een periode van regen en kou de voorbije week. Er is vooral aantasting door purpervlekkenziekte waarneembaar, weinig tot geen roest en algemeen zeer weinig papiervlekkenziekte. De vraag stelt zich of 1 ras gevoelig was voor de purpervlekkenziekte en zich op het gehele bestand heeft doorgezet?

De proefopzet bevindt zich midden in het preiveld , telkens 3 rijen en een 100-tal planten van 1 ras.

Met de groep lopen we de verschillende nummers door:

6.03 Bandit – Bejo zaden (bio)

Bejo Bandit is vrij dik door de goede zomer, vrij homogeen. Bejo Bandit is één van de gevoeligste rassen voor purpervlekkenziekte.

6.11 Blauwgroene prei – telerselectie Akelei (bio)

Minder oprechtstaand blad dan Bandit, homogeen. Minder purper aanwezig.

6.07 Haldor – Bingenheimer Saatgut (bio)

Minder purper . Meer schieters (4). Zeer rechtopstaand, homogeen.

6.01 Atlanta – Vitalis (bio)

Sterke aantasting purper, ook papiervlekkenziekte aanwezig.

6.06 Durina – Syngenta (NCB)

Mager, minst uniform, schieters

6.13 Tadoma – Vitalis (bio)

Mooi, heel rechtop. Heel sterk tegen purper. Met hoge druk toch heel beperkt aangetast. Uniform, zeer donker.

6.08 Hannibal – Bingenheimer Saatgut (bio)

Heterogeen, zowel heel dik als heel dunne prei's aanwezig, bleekgroen bladtype. Gevoelig voor purper. Blad hangt over de ruggen, opschieters. O.w.v sneller sleet smaller oogstvenster, eventueel nu al te oogsten.

6.02 Axima – Vitalis (bio)

Zeer mooi, vergelijkbaar met Tadoma (6.13)

6.05 Cordoba – Syngenta (NCB)

Weinig purper, goed opgericht. Te kleine planten.

6.10 Longbow – Uniseeds (NCB)

Bleek type, homogeen, rechtopstaand. Ziekte redelijk beperkt.

6.04 Blauwgroene herfst – De Bolster (bio)

Donker. Een aantal mooie planten maar grote diversiteit, zowel qua grootte (vrij veel kleine planten) als qua al dan niet opstaand blad. Purper-aantasting beperkt.

6.12 Selina – Syngenta (NCB)

Mooie kleur. Geen algemene aantasting maar sommige planten zijn sterk aangetast. Homogeen. Niet de hoogste productie maar oké.

Referentie: aan de ene zijde van het veld Surfer, F1-hybride van Bejo: hoog, rechtopstaand blad, uniform. Veel druk qua ziektes. Aan de andere kant akelei-prei.

Opmerking: Het kijken naar een beperkt aantal planten (in de preiproef) of naar een populatie (het preiveld) maakt dat de perceptie ook verschillend is. Het gewas komt je anders tegemoet , eerder als een globaliteit als je naar een preiveld kijkt in tegenstelling tot de rassenproef , kijk je eerder naar aparte individuen.

Johan Rapol, Inagro geeft mee dat er een sterke versmalling gaande is van het aantal beschikbare rassen voor prei. Dit geldt zowel voor zaadvste rassen als F1- hybriden. Bv. Syngenta lijkt geen inspanningen meer te leveren voor het ontwikkelen van nieuwe rassen voor prei. Bejo had/heeft een goed ras met surfer (F1-hybride) maar kan beter qua ziekeresistentie. Er is een goede kans dat surfer biologisch zal worden aangeboden.

Het minder inzetten op ontwikkeling van nieuwe rassen door een aantal zaadhuizen leidt nu al tot een stijging van ziektegevoeligheid en een daling van productiviteit. Nunhems is nu nog de enige referentie voor het leveren van goede rassen in de conventionele tuinbouw.

Een evolutie die het belang van selectiewerk bij tuinders en het werken met zaadvaste rassen op het veld en de vermeerdering onderstreept.

Het kijken naar de rassenproef zaadvaste prei wordt herhaald eind oktober. Zie activiteitenkalender van Inagro of het netwerk zelfzaden telen voor meer concrete info.

Vervolgens richtten we onze aandacht naar **de witte selder rassenproef**. Deze opzet is een initiatief van het netwerk zelf zaden telen.

Doel : kijken naar types en variëteiten om daaruit te kunnen selecteren voor de eigen zaadteelt. Door de proef tegelijk op 5 bedrijven neer te zetten, krijgen we een breder beeld. De verschillende bedrijven hadden dan ook een 10 tot 15-tal exemplaren van elk ras meegebracht. Aangezien we een heel droge zomer hadden was er een duidelijk verschil tussen de bedrijven waar beregend werd en waar niet. Tegelijk is het opmerkelijk dat op elk bedrijf de roestziekte, die zo gevreesd wordt bij witte selder, nergens terug te vinden was.

Bij observatie van de veldproef op Den Hogen Akker, Rolle De Bruyn, zien we een mooi aangelegde proef met 5 verschillende vakken van telkens de verschillende rassen:

1. Daybreak : Bejo
2. Engels Jules: een tuinderselectie

3. Gold Fever: DvP- sanac
4. Golden Fleece : NZ
5. Golden Spartum: Bejo

De eerste 2 rassen Daybreak en Telerselectie Jules Engels waren van een hoger type, de andere 3 waren duidelijk lager maar breder aan de voet. Er was geen ziekte aanwezig! Wel hadden sommige types meer zijscheuten dan andere, maar dat ligt soms ook aan de plaats: aan de buitenkant (meer kans op zijscheuten) of middenin het bestand.

De vijf zaadvaste rassen van Witte Selder werden ons door Hervé Declercq van ILVO bezorgd en zijn opgeslagen in hun zadenbank. Ze werden door Rolle De Bruyne zorgvuldig uitgezaaid begin mei en op de vijf bedrijven verspeend en ongeveer half juli uitgeplant. Bij de wassende maan waren de planten al een paar weken terug te bekijken omdat ze in de tunnel geplant waren. Ook daar kregen we een mooi beeld van de verschillende types. Verder werd de selderproef ook herhaald op De Kijfelaar: Wim Schotsmans (zonder beregning en iets later geplant), De Kollebloem: Antoine De Paepe (ook onder beregning en niet aangegoten bij het uitplanten), Akelei: Greet Lambrecht (niet beregend, wel aangegoten) en natuurlijk bij Rolle op den hogen akker (beregend wat noodzakelijk is bij de zandgrond). Als voorvrucht was er gras-klover weide.

Eerst ging ieder voor zich de verschillende types bekijken, zoals ze op het veld staan en later in vergelijking met de andere bedrijven in de kist. Aansluitend werd er ook geproefd. De aanwezigheid van vezel is daar heel belangrijk in, maar ook wat er als smaak jou tegemoet komt. Als type neigden de meeste deelnemers naar de hogere types zoals Daybreak en telerselectie Jules Engels. Daybreak is iets sneller oogstklaar, maar de telerselectie oogste veel bijval qua smaak. In de houdbaarheid valt het op dat de lagere types een iets langer oogsttraject aankunnen. De nummer 5 van de proef viel iets tegen qua opkomst, maar bleef ook achter tijdens het gehele groeitraject.

Verschillende telers willen het er op wagen te selecteren en zaad te winnen.

Hoe ga je daarbij aan de slag?

Voor eigen selectie heb je 20 (à 30) planten nodig, selder is een kruisbestuiver, beperkt is er ook zelfbestuiving maar met minder gevolgen dan bv. bij prei (geeft kleine plantjes bij zelfbestuiving).

Voor zaadselectie kan je best laat zaaien, anders gaan de planten mogelijk te snel schieten. Ze worden in de winter vorstvrij bewaard, dit kan eventueel door om te planten in potten en bij harde vorst de potten te verhuizen van tunnel naar vorstvrije ruimte. In het voorjaar wordt het dan in de tunnel uitgeplant en de bloeistengels worden opgebonden. De zaden worden geogst ongeveer in de tweede helft van augustus. De zaden blijven zo'n 9 jaar kiemkrachtig.

Opmerking: bij de oogst op Akelei zie je duidelijk het verschil tussen de verschillende types , waarbij de gold fever zich vlot liet oogsten en mooi oogt in de kist!

Bij selder wordt onder andere geselecteerd op brede stengel, brede voet, cilindrische opbouw, afwezigheid van vezels en afwezigheid van zijscheuten (zijscheuten verwijzen naar het oertype) . Je kan best selecteren in de binnenste rijen omdat je daar sowieso minder kans hebt op zijscheuten.

Dank voor het schrijven van het verslag aan Mieke Lateir en Greet Lambrecht